

CVETJA

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vreja in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik frančiškanskega reda na Kostanjevici.

VSEBINA 3. ZVEZKA.

Mesec oktober. Premišljevanja o življenju sv. Frančiška.	
Petnajsti dan. O veliki ponižnosti sv. Frančiška	65.
Čednosti bl. Marije Krescencije Kaufbajrenske.	
III. pogl. Sveta ljubezen	70.
Življenje sv. očeta Frančiška, sestavljeno v 13. stoletju	76.
Tretji red sv. Frančiška — red papeža Leona XIII.	82.
Tretji red sv. Frančiška in sveta vera na Japonskem	91.
Svetinja v spomin jeruzalemskega romanja	93.
Spremembe v naši redovni okrajini sv. Križa	95.
Priporočilo v molitev	95.
Zahvala za vslišano molitev	96.
Opomba	96.

V GORICI
Hilarijanska tiskarna
1901.

Knjižne novosti.

Jezusovo trpljenje in sedanji čas. Spisal in govoril v postu leta 1898 profesor bogoslovja dr. Robert Neuschl v cerkvi sv. Tomaža v Brnu. Poslovenil Fr. Hiersche. Ponatis iz Duhovnega Pastirja. — V Ljubljani, 1901. Samozaložba. — Prodaja Katoliška Bukvarna. — Cena K. 1.20. — Jako mikavne in času primerne postne pridige zlasti za nekoliko izobraženo mestno prebivalstvo. Priporočamo jih tudi ko duhovno branje.

A. Janežičeva Slovenska slovnica. Osmi, predelana izdaja. (Dalje.)
Skušajmo skleniti vender enkrat! V resnici, naj gledamo na zgodovino naše slovenščine in na njena narečja, naj gledamo na vzajemnost sè sosedi Hervati in njih knjižni jezik, naj gledamo na neizmerno večino ostalih Slovencev, Bolgarje, Poljake, Ruse, naj gledamo na estetične nagibe, na lepoglasnost in resnobnost jezika, vse nam kliče na ves glas: „Ne elájajte, učitelji in pridigarji slovenski, ne pačite nam natorne izreke, ne germanizirajte slovenske fonetike, ne skrunite besede božje sè spakovanjem na svetem mestu!“

Slovenci, nič ne verjemite torej krivim prorokom; vse njih navidezno dokazovanje je prazno. Nasproti pa oni naših dokazov niso mogli spodbiti niti najmanjšega. Zato zdaj tudi že nikakršnih ne marajo več. „M a s a“ slabo naučenih učiteljev naj odločuje! Ti že toliko in toliko let po njihovo učijo; zato naj vsi Slovenci tudi tako bero in govore, ker bi bila sramota za učitelje, ako bi se poboljšali. Seveda tudi ne smejo vboge slovenske decé tarati s tako težkimi pravili kakor: „l na koncu zloga se izgovarja kakor *v* ali *u*; keder se sliši na koncu pravi ali topljen *l*, pišemo za njim še *j*.“ To bi zelo motilo pri učenju nemščine; gotovo bi pisali slovenski otroci potem fogelj namestu Vogel, in Vogel bi „čitali“ v ó g e w — in petke bi se kar vsipale. — Pa kaj pa še le izjeme, izjeme! Vže zaradi njih se mora odpraviti tako sitno pravilo, kajpada!

Pripoznamo torej, da imajo slovenski učitelji vso pravico z veliko večino glasov določiti, da naj bere njih šola, kakor *Chaos*, *Charakter*, *Chor*, *Christus*: *Kaos*, *Karakter*, *Kor*, *Kristus*, tako *Arche*, *Drache*, *Röschen*, *schreiben*, *Schnee*: *arke*, *drake*, *röskén*, *skrejbén*, *skné*. In če velja izpuščanje tu in velja v primerih *ahnen*, *bahnen*, *flehen*, *Floh* itd. tudi vže sploh, izpuščaj slovenska šola naravnost vsaki *h*, govori „čisto“: *ik ábe*, *ik offe*, *ik aue dik auk*, in *ok* in *öer* in *ökst* itd. To bo zmanjšalo število petek in fino bo tudi, skoraj kakor francosko. — Vender moramo pričakovati morda pravzaprav nasprotno določbo od učenih gospodov učiteljev: „Izgovarjaj *h* povsod „čisto“, *Uhr* ne *ûr*, temuč *û-hr*, *ihr* ne: *îr*, temuč *î-hr*, *Sohn* ne *zôn*, temuč *sô-hn*, *Thor* ne *tôr*, temuč *t-hôr*. Seveda govorimo o slovenskih učiteljih in profesorjih in njih sklepih in določbah, ker nemški učitelji in profesorji nimajo takih pravic in ni upati, da si jih kedaj pribore.

Ali ne delajmo krivice nikomer! Prepričani smo, da je tudi mej slovenskimi učitelji še móž, ki sodijo, da, kar se ne sme delati v nemščini, se tudi v slovenščini ne sme. Kakor nemščina po nemški, tako se slovenščina beri po slovenski, to je, ne kakor si vmišlja negodna gospoda, temuč po zakonih, ki žive in vladajo v govorjenju slovenskega ljudstva. Zakon slavenskega

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

XIX. tetaj.

✻ V Gorici 1901 ✻

3. zvezek.

Mesec oktober.

Premišljevanja o življenju sv. Frančiška.

(Posnel iz laškega „Il mese consacrato al serafico Patriarca S. Francesco, del P. Candido Mariotti“ p. C. L.)

Petnajsti dan.

O veliki ponižnosti sv. Frančiška.

Ponižnost je v tem, da človek samega sebe dobro spozna in temu spoznanju primerno živi. Poglejmo z lučjo svete vere in lastnega razuma, kaj smo, in kmalu bomo videli, kako nam je ponižnost potrebna. Kaj smo, glede nižjega dela našega bitja, namreč glede našega telesa? Nič drugega, nam pravi sveti Duh in nam poterjuje lastna skušnja, kaker pest zemlje, pest prahu, ki ga naj manjši vetrič lahko razperši. In naj bi ta peščica prahu stanovala v kraljevi palači in se oblačila v svilo in škerlat, ali naj bi živela v siromaški bajti in se zavijala v raztergane cunje, to nič ne pomaga, ker smo vsi v bistvu ednaki, vsi smo prah in pepel. Ker si tedaj „prah in pepel“, kaker govori sveti Duh, o človek, kako moreš prevzeten biti? . . . Ali kaj smo pa

glede naše duše? Res je, da ima naša duša posebne natorne in nadnatorne prednosti; ali je pa vse to naše? Ne, odgovarja sv. apostelj Pavel: „Kaj imaš, in nisi od Boga prejel? in če si vse od Boga prejel, zakaj se potem bahaš, kaker da bi tvoje bilo? kaj si oponosen, kaker bi ne bil vsega tega od Boga prejel? In ke bi ti druge tudi prekosil v imenitnosti, gdo ti je to dal, če ne Bog? In če si kaj več prejel, kaker drugi, ali ne boš za to tudi večji odgovor dajati moral?“ . . . Pri vsem tem pa, da imamo tolike dušne prednosti po natori in milosti, koliko pomanjkljivosti in nepopolnosti, koliko slabosti in pregrešnosti imamo vender le še nad seboj? In te čigave so? To je, kar je naše, bodi si, da smo sami teh pomanjkljivosti vzrok, bodi si, da smo jih podedovali od naših nesrečnih pervih starišev. Kaj imamo tedaj sami od sebe, kaker le greh? In zavoljo greha hočemo ošabui in prevzetni biti? To bi ne bila samo ne-pametna ošabnost, ampak peklenska zlobnost. Tako nam spoznanje samega sebe kaže, kaj da smo, in nas sili k prepričanju, da brez Božje pomoči in milosti nič dobrega storiti ne moremo in da se zavoljo tega ponižati moramo.

2.

Tako ponižnost, ketera je varihinja in pospeševavka vseh čednosti, vidimo tudi v najvišji stopnji pri svetem našem očetu Frančišku, ki se je samega sebe štel za velikega grešnika, akoravno je bil živ zgled vseh čednosti in svetosti. Na to ponižnost je, kaker umen zidarski mojster, postavil poslopje svojega čednostnega življenja in v tem posnemal najlepši zgled Jezusa Kristusa, ki je zapustil naročje svojega nebeškega očeta, da nas je kaker dober učenik z besedo in z djanjem učil ponižnosti. Sv. Frančišek je vedno skerbil, da je samega sebe zaničeval in da so ga drugi zaničevali; radoval se je in veselil, keder se mu je kaka krivica zgodila, kar se je večkrat primerilo; nasproti pa se

je žalostil, keder so ga drugi hvalili, kar tudi ni redko bilo. Raji je bil grajan kaker pa hvaljen, ker je spoznal, da graja človeka poboljšuje, hvala ga pa nasprotno h grehu napeljuje. Keder je ljudstvo njegovo zasluženje in čednosti poveličevalo, tedaj je enega ali drugega izmej svojih tovarišev naprosil, da bi mu njegove slabosti in nepopolnosti očital, in ko se je tako zgodilo, je bil nad vse vesel in zadovoljen ter je rekel: „Bog te blagoslovi, ljubi moj sin, ker mi očitaš, kar je res in kar za-lužim!“ In če so ga le še hvalili in ko ljubljenca Božjega povzdigovali, je navadno rekel: „Nikar, nikar ne hvalite, ker take hvale ne zaslužim, ker še ne vem, kak bo moj konec“. Tudi je večkrat sam pri sebi mislil: „O Frančišek, ke bi bil dobrotljivi Bog kakemu razbojniku podaril toliko milosti, kaker tebi, gotovo bi bil ta za nje bolj hvaležen, kaker pa si ti!“ Tudi svojim tovarišem je to sveto čednost prav goreče priporočeval in, da bi vedno ponižni bili, jim ni dovolil, da bi po časti in imenitnosti hrepeneli ali kake častne službe sprejemali; hotel je tudi ravno zaradi tega, naj bi se njegov red imenoval „red manjših bratov“.

3.

Mi tedaj, ki smo redovniki sv. Frančiška ali manjši bratje, smo li v resnici tudi taki? Prevzetnost je že za vsacega človeka brez razločka gerda in pregrešna in to tako, da celo prevzetni druge prevzetne zaničujejo; kako ostudna pa bi bila prevzetnost še le za redovnika sv. Frančiška! Le pomislimo, glavo imeti ostriženo ali obrito, oblačiti se v debelo sukno, prepasan biti z belim štrikom, hoditi bos v sandalijah, Bogu obljubiti najvišje vboštvo, z eno besedo, sveto ponižnost v najožjem pomenu besede, zraven pa ošabno in nečimerno misliti, ali bi to ne bilo največe nasprotje, največa nespamet, ki ne zasluži drugzega kaker stud in zaničevanje? Pa to ne samo pri ljudeh, ampak tudi pri Bogu, kateri kar naravnost govori, da se zoperstavlja prevzetnim, da

jih bo ponižal in izključil od nebeškega kraljestva. Kako bi pač Bog mogel prevzete sprejemati v svoje nebeško slavo, ko je ravno zaradi prevzetnosti angelje iz nebes pehnil, zavoljo prevzetnosti naše prve stariše iz pozemeljskega raja zapodil? Gorje torej prevzetnim in ošabnim, ker njim so pripravljene velike kazni na tem in na onem svetu. Če imamo tedaj pred drugimi kako prednost, spominjajmo se, da je to dar Božji, katerega moramo v naš in našega bližnjega dušni prid obračati, in na mesto da bi zavoljo tega daru prevzetni postali, se moramo mariveč tolikanj bolj ponižati, ker bomo morali zanj Bogu oster odgovor dajati. Če nas eden ali drugi hvali ali nas kaka čast doleti, govorimo s prerokom: „Ne nam, ne nam, o Gospod, ampak tvojemu imenu naj bo čast in hvala“. Vedno se tudi spominjajmo, da je prevzetnost znamenje nizkega duha, ponižnost pa znači velike in krepostne duše; da kazen ošabnosti je že mnogo-krat na tem svetu ponižanje in sramota, plačilo ponižnosti pa povzdignjenje in čast. Sv. Avguštin pravi: „Če me vprašaš, kaj je za hojo za Jezusom in za popolnost naj prvo potrebno, ti bom odgovoril, da ponižnost; če me vprašaš, kaj je drugo potrebno, ti porečem z pet ponižnost, in če me za tretje potrebno vprašaš, ti tudi v tretje porečem ponižnost!“

Zgled.

Sv. Bonaventura pravi, da se sv. Frančišek ni sramoval svoje slabosti očitno spoznavati, da bi se s tem tolikanj bolj ponižal. Neki krat ga je tako huda merzlica napadla, da od slabosti ni mogel na nogah stati. Asiški škof, ki je bil njegov poseben prijatelj in dobrotnik, ga je prišel obiskat kaker hitro je to zvedel in akoravno se je sv. Frančišek na vso moč branil, ga je vendar zapovedal v svojo hišo prenesti, in mu je z očetovsko skerbjo in ljubeznijo stregel. Ko je zopet nekoliko k moči prišel, zlasti ko je mej tem

časom nekaj odnehal od svojega ostrega pokorjenja, se je pa te svoje mehkužnosti zelo sramoval; vpričo vseh se je hotel zavoljo tega ponižati in je rekel: „Nikaker ni prav, da me ljudje imajo za ostrega spokornika, mej tem, ko se meni tukaj dobro godi“. Vstal je iz postelje in spremljan od nekaterih svojih tovarišev je šel na glavni terg Asiškega mesta, kjer je mnogo ljudi zbral in ž njimi šel v stolno cerkev. Tam si je dal okoli vratu debel konopec in je rekel vikariju cerkve, naj ga vleče do onega kraja, kjer so navadno hudodelnike sè smertno kaznijo kaznovali. Ko se je to zgodilo, je začudeni množici takole govoril: „Zagotovim vas, da nikaker ne zaslužim, da me imate in častite za tolikega spokornika, ker sem mesen, poželjiv, požrešen človek, in zavoljo tega me morate zaničevati“. Vsi pričujoči, ki so bili prepričani o njegovi ostrosti in svetosti življenja, so ostermeli, ko so videli toliko ponižnost svetega Frančiška. To je pač zgled, keterega moremo tudi mi le občudovati, nikaker pa ne posnemati.

Pravilo sv. Frančiška: „Nigdar no pozabimo, o bratje, da sami od sebe nimamo družega kaker greh“.

MOLITEV.

O Gospod Jezus Kristus, ki si govoril: „Učite se od mene, ker sem krotak in iz serca ponižen“, daj da se tudi jaz od tebe naučim kaker drugih, tako tudi to čednost ponižnosti. Daj mi v ta namen spoznati, da nič dobrega nad seboj nimam, in da je to malo, kar imam, le tvoj dar, od keterega boš tudi enkrat strog odgovor tirjal. Daj mi spoznati, da brez tvoje milosti nič dobrega storiti ne morem za večno zveličanje in da sem poln nepopolnosti in grehov. To spoznanje naj mi bo vedno v spominu in v sercu, da se prevzetno ne povzdignem, ne proti tebi, ne proti svojemu bližnjemu.

Čednosti bl. Marije Krescencije Kaufbajrenske.

P. A. M.

III. Poglavlje.

Sveta ljubezen.

Na to serafinsko devico smemo obrniti besede sv. Gregorija: „So neketeri, ki užgani od bakelj višjega gledanja, koperne v hrepenenju po svojem stvarniku, ki nič več na tem svetu ne žele, se le v ljubezni Večnega nasitujejo, vse posvetno zametajo, se nad vse časno v duhu vzdigujejo; ki sami v ljubezni gore in tudi druge z besedami spodbujajo in ljubezen božjo v njih užigajo. Kako naj te drugače imenujem kot Serafine, ker njih serce spreminja v ogenj, razsvetljuje in užiga?“

Od tistega časa, ko je Krescencija še kot otrok, videla prikazen deteta Jezuščka, je bila ta nebeška ljubezen užgana v njenem sercu. Ljubezen je ona popisala s temi lepimi besedami: „Boga ljubiti, spoznavati, iz ljubezni do njega delati, kakor se on sam ljubi, spozna in v svojo čast dela; iz ljubezni do Boga živeti, kakor Bog sam iz ljubezni živi; s tako ljubeznijo o b. žjih rečeh govoriti, s kakeršno on sam o sebi in svojih večnih resnicah govori; dušne moči tako na božjo moč navezati, da človek le samo Boga spozna in le to, kar je božjega ljubi, najvišji ljubezni božji z božjo ljubeznijo hvaležen biti. Zakaj Bog je ljubezen in moč.“

Akoravno si je zelo prizadevala svoje čednosti prikrivati, vendar ni mogla prikriti tega plamena ljubezni v svojem sercu. Ljubezen božja se je razodevala v vsem, kar je mislila, govorila ali delala; celo njena zunanja prikazen je gorko in jasno kazala notranji ogenj, „ki je bil razlit v njenem sercu po sv. Duhu, ki jej je bil dan“. Kedor jo je slišal govoriti o ljubezni božji, je priznal, da se ne da nič primerjati z besedami te priproste, neučene, pa od ljubezni užgane duše. „Nihče ne gre od nje“, je rekel nekedo, „da ne bi vzel seboj nekoliko žarkov ljubezni“. Večkrat je rekla: „Ljube sestre, ljubite Boga, ljubite Boga samega; ne zgubite trenutka brez ljubezni božje. Z ognjem ljubezni pozlatite vsa svoja dela, tudi najmanjša. Po dnevi in po noči, stokrat in tisočkrat ponavljajte: „O Bog, ljubim te; ljubim te zaradi tebe samega, ker si to, kar si, najvišje dobro, o Bog!“

Veselim se, da si največe dobro, da si ti vse in jaz nič. O ljubeznivi Bog, da bi te mogla ljubiti, kaker te mati božja, sveti angelji, svetniki božji, vse bogoljubne duše, tudi duše v vical ljubijo“. Hotela je, naj bi sestre posebao za tri milosti prosile: za največe sovraštvo proti vsakemu tudi najmanjšemu grehu, za prav popolno ljubezen božjo in za čisto in sveto ljubezen do bližnjega. Zaklicala je: „Ljubite Boga, ljubite ljubezen. O kako žalostno je, da ljubezen ni ljubljena, okusite vender in glejte, kako sladak je Gospod“.

Te besede so kaker ognjeni plameni prišle iz njenih ust, da so bila celo terda serca ginjena. Naslednje besede, ketere je l. 1723 zapisala, pa nam nekoliko kažejo, kako je ona govorila o ljubezni.

„Ljubezen mi daje peroti, da se morem vzdigniti do trona presv. Trojice, da morem tankaj prositi za potrebe sv. katoliške cerkve, za vse kerščanstvo, za nevernike, za grešnike in za verne duše.

Ljubezen mi daje peroti, da morem, kaker golobica, poleteti v bližnje in daljuje dežele in tankaj v moči božji nevernikom oznanovati sv. evangelij in pravi nauk.

Ljubezen mi daje peroti, da se vsedem, kaker bečela, na vsako stvar in iz nje ljubezen serčem.

Ljubezen je najboljša učiteljica: ona me uči, kako se moram zatajevati, slušati, terpeti in molčati.

Zavoljo tega se hočem vso prepustiti ljubezni. Ako tebe, o Bog, ljubim, sem z ljubeznijo močna kot smert.

Z ljubeznijo morem tebe najvišjega Boga iz nebes doli v moje serce potegniti. Z ljubeznijo morem kaker kamen terda serca grešnikov omehčati; z ljubeznijo morem zdrobiti grešne vezi. Z ljubeznijo morem jetnike iz vic rešiti. Z ljubeznijo morem svoja slaba nagnenja, svoje slabe navade in lastnosti, svojo sprideno natoro premagati. Z ljubeznijo morem premagati vse peklenške napade.

Z ljubeznijo morem vse težave in terpljenja prenašati. Z ljubeznijo morem Boga še vedno bolj ljubiti.

Zato hočem resno in goreče pričeti Boga prav sveto ljubiti, da le dosežem svoj cilj, in da bo on v meni vekomaj ljubljen in češčen“. Drugikrat je rekla: „Ke bi z eno samo bdsedo, ketera pa bi ne bila izgovorjena v ljubezni božji, mogla postati angelj, bi je ne hotela izgovoriti“. Vsa vneta je večkrat rekla: „Ljubimo Boga, ker je, kar je“.

V tej čisti ljubezni ni hotela nič za se, vse pa za ljubelega Boga. Kako čista in nesebična je bila njena ljubezen, nam kaže naslednja njena molitev. „Iz celega serca ti privoščim tvoje božanstvo in tvojo blaženost, ketera si ti sam in jo vživaš od vekoma. O da bi te mogla tako hvaliti in tako goreče ljubiti kakor te ljubijo vse tvoje izvoljene stvari! O, da bi ljubila Boga, kakor svetniki v nebesih in da bi bilo milijone nebes in svetov in da bi vsi ljubili in hvalili mojega ljubelega! O, rani moje serce, da te bom mogla čez vse ljubiti. Rani ga pa tudi z bolečinami, da bom iz ljubezni do tebe vedno več terpela in da me bodo vsi ljudje zasmehovali in zaničevali“.

Ker se pa ljubezen bolj v djanju, kot v čutilih in besedah razodeva, moramo pogledati v njeno zunanje in notranje življenje, da bomo nekoliko spoznali velikost njene ljubezni. Sv. Bonaventura imenuje najvišjo stopnjo ljubezni to, da duša ze vsemi močmi v Bogu vterjena vživa popolni božji mir. Na ta vzvišeni stan ljubezni božje on obrača besede psaljmista: „V miru mu je bil pripravljen kraj.“ Ps. 75, 3.

Spovednik bl. Krescencije p. Pamer jo je enkrat vprašal, kaj dela po noči in po dnevi. Odgovorila je: „Druzega ne morem reči, ko da na Boga mislim in Boga ljubim“. Vse je v njej užigalo ljubezen božjo. Rekla je: „Moj ljubi, se mi daje spoznavati v vseh rečeh, ketere vidim ali slišim.“ Leta 1727 je pisala: „Ker je Bog vse iz ljubezni do sebe in v svojo čast vstvaril, moramo Boga po vseh stvareh in se vsemi stvarmi častiti, kakor se on samega sebe ljubi in časti. Prenehati hočem sebe ljubiti, le tebe samega, o Bog, hočem ljubiti, da bom eno s teboj.“

Vsak pesek, vsak list na drevesu jo je k ljubezni spodbujal. Zvezde je imenovala svetle svečnike pri tronu božjem. „Lepe ste sicer, je govorila, pa še veliko lepši je veliki Bog, ki vas je iz nič vstvaril. Oh venčajte njegovo glavo in recite mu, da ga ljubim.“

Podoben vtisek je na njo napravilo tudi petje ptic. Se serafinskim. očetom Frančiškom in z Rozo iz Lime je tekmovala s pticami v hvali. „Ljuba ptičica, je rekla, poj mojemu ljubljennemu pesem ljubezni in hvale. O, kolik razloček je mej tvojimi stvarcami in menoj, o Bog! Pticam ne daješ družega kot malo hrane in vode in za to malo se vsemi močmi pojo in hvalijo svojega stvarnika. Jaz pa sem toliko in tako velike milosti od Boga prejela in ga tako malo ljubim, da, žalim ga celo!“

Srečne oči Boga ljubečega serca! Skozi temuo zagrinjalo stvari in skozi senco časnih reči spoznavajo večno, neskaljeno luč, ki vse vzderžuje in poživlja. Zato je bl. Krescencija večkrat rekla: „Bog, jaz te sicer ne gledam naravnost, vendar sem vže srečna, da te ljubim.“ „Vsaka stvar opominja k ljubezni, ker stvarnik se da gledati in se razodeva po stvareh“. „Stvar je lestvica k Bogu.“ „Zdi se mi, da ni nobenega družega kot Bog in Krescencija“. „Moje prebivališče je v sercu Jezusovem, tamkaj prebivam, kaker v silno prijetni samoti, tesno združena z Bogom tudi sredi posvetnega hruma.“

Božja moč ljubezni bl. Krescencije se je prav posebno razodevala v njeni angeljski čistosti, v njenem hrepenenju po ljubezni in terpljenju.

Vest je toliko bolj čista, koliker bolj je naša volja z božjo združena.

Bl. Krescencija je večkrat rekla: „Volja božja je moj cilj.“ „Moja jed je, da storim voljo mojega očeta.“ „Tvoja sv. volja naj se zgodi, o Bog.“ „Po božji volji raje poberem bilko na tleh, kaker, da bi po lastni volji sto mertvih v življenje obudila.“

Dobro je vedela, kako resničen je nauk nekega starega učenika: „Da bo šel Bog v serce, mora prej stvar iz serca iti“.

Zarad tega se je s čudovito gorečnostjo in vstrajnostjo prizadevala znebiti se vseh nagnjenj posvetne ljubezni in lastne volje, svojo prostost brez prideržka podvreči božji volji, da bi tako dosegla popolno prostost božjih otrok. Po besedah Gospodovih: „Kedor ima moje zapovedi in jih spolnjuje, ta je, ki me ljubi“, je ona najzvestejše spolnjevala vse božje in cerkvene zapovedi, vse vkaze sv. vodila in sicer od prvega dne svojega redovnega življenja s toliko natančnostjo, da nobeden tudi nevošljiv in sovražen opazovavec ni mogel na nji zapaziti najmanjšega prestopka. Sama sebi pa tudi ni preveč zaupala, temuč ostro se je sodila ter natančno si zaznamovala vse svoje dozdevne pregreške v posebej za to določeni knjigi.

Serce jo je bolelo, ako je morala gledati ali slišati, da se neketere sestre za majhine pogrške niso nič zmenile ter se celo izgovarjale rekoč: „Sv. vodilo me v tej reči ne veže pod grehom“.

Sè solznimi očmi je tedaj tožila, da je to govorjenje mlačnih redovnic, ki ovira popolnost in se ga je treba varovati; zakaj tudi v najmanjših rečeh si pridobimo božje dopadajenje ali pa nedopadajenje.

Vsi njeni dušni vodniki so pričali, da je ona vedno ohranila kerstno nedolžnost ter se varovala na vso moč tudi najmanjšega greha.

Tolika je bila njena ljubezen do Boga, da je vsa prebledela, ako je slišala greh le imenovati in vskliknila je: „O moj Bog, le greha ne! Pošlji mi, kakor tebi dopade, vse bolezni, vse zaničevanja, vse terpljenje, le greha, le greha vekomaj ne! Raje me pusti terpeti vse terpljenje vic do sodnjega dne, kakor pa storiti en sam odpustljiv greh“. Da, rekla je celo: „Gospod, ke bi bilo mogoče, raje terpim peklenske kazni brez greha, kakor da bi bila z malim grehom v nebesih“.

Vsaki teden se je dva ali trikrat spovedala, zadnja leta pa vsaki dan. Skerbno se je za sv. spoved pripravljala, včasih cele ure, in toliko je bilo njeno kesanje, da je glasno zdihovala in mnogo solz prelila. Po sv. spovedi pa je bila prečudno potolažena in vesela.

To veliko kesanje je bila milost, za katero je neprenehoma prosila božje serce.

Ako ima duša toliko iz čiste ljubezni izvirajoče kesanje, potem čuti toliko bridkost zaradi grehov drugih, kakor zaradi svojih lastnih.

Bl. Krescenciji ni bilo nič hujšega na svetu, kakor to, da je morala gledati, da ljubezen, vélovečena ljubezen na svetu ni ljubljena, temuč pogostokrat tako silno žaljena. Ako je slišala govoriti o kakem velikem grehu bližnjega, je vsa prebledela in vsa prestrašena je rekla: „O kako strašna reč je greh! Oh, kako me boli, da ljubezen ni ljubljena!“ Sè solzuimi očmi je prosila milosti in vsmiljenja za nesrečnega grešnika in za odverjenje tolikega zaničevanja božjega veličastva. „Brani se, o Gospod, je prosila, pred takimi krivicami, ki ti jih delajo ljudje; zabrani jih sè svojo vsemogočnostjo ali vniči jih vsaj hitro sè svojim vsmiljenjem“.

Pri takih priložnostih se ni mogla zderžati, da bi z najostrejšimi spokornimi deli združenimi s terpljenjem Jezusovim božjemu veličastvu nekoliko zadostila. Ker je pa svoja lastna dobra dela le malo cenila, je z vnetimi besedami sestre spodbujala, Boga vedno bolj ljubiti in ga prositi, da on zabrani greh. Rekla je:

„Ako sè svojimi molitvami in spokornimi deli le en sam greh zabranimo, je to več vredno, kot največa junaška dela pred ljudmi, da več kot bi mrtve v življenje obudile. O, kako strašna

reč je razžaljenje božje! O ljube sestre, le greha ne! Kako se je ona za ptuje grehe pokorila, bomo pozneje slišali.

Besede Gospodove: „Blager lačnim in žejnim pravice, ker oni bodo nasičeni“ veljajo o ljubezni. Ljubezen hrepeni po vedno večji ljubezni, nikedar ne pravi, dosti je.

Ta velika žeja po ljubezni je tudi bl. Krescencijo prignala, da je napravila obljubo, vedno to storiti, kar je popolniši. S to obljubo se ni le zavezala, varovati se tudi najmanjšega greha, temuč tudi vsake nepopolnosti. To obljubo je z dovoljenjem svojega spovednika najprej storila l. 1725 ter jo celih devetnajst let do svoje smerti zvesto spolnjevala.

To vedno večje hrepenenje po ljubezni jo je storilo pravo maternico ljubezni. „O Bog“, je rekla, „ta bolečina presega vse bolečine; za Boga terpeti je največe veselje; njega pa ne dosti ljubiti najhujše materništvo. Jaz ljubim Boga tako, da skoraj vmiram. Ke bi mi pa bila vzeta ta ljubezen, bi morala vmreti, ker bi ne ljubila moje ljubezni“.

Te besede so tistemu, kateri Boga ne ljubi, nerazum'jive in zde se mu pretiranost, ali svetniki so jih dobro poznali.

Ta notranji ogenj je kazal svojo moč tudi na telesu bl. Krescencije. Kaker je bilo njeno telo slabotno in shujšano, je imelo vendar tudi v najhujši zimi čudovito gorkoto v sebi. Sestre so to večkrat opazile na njenih rokah in sveta devica si je morala pogostokrat hladiti ta notranji ogenj z merzlimi ovitki. To je bil najberz tudi vzrok, da ji je pogostokrat kri iz nosa tekla in je terpela razne bolezni, katerim zdravniki niso vedeli pravega vzroka. Protestantovski zdravnik Šmid je sam priznal, da tega notranjega, čeznatornega ognja ne more nobeno zdravilo ohladiti.

Še bolj pa se je kazalo čisto zlato njene ljubezni v križih in nadlogah, kar bomo v posebnem poglavju popisali.

Po tej dobro vrejeni, čeznatorni čednosti, po tej zlati vezi popolnosti je bl. Krescencija vedno hrepenela in našla pravi mir v Bogu.

O kako so obžalovanja vredni ljudje, ki so na zunaj sicer olikani, ali v notranjem življenju tako surovi, slepi in sprideni, da njih serce prav nič ne pozna pravega vira in predmeta vse ljubezni.

O da bi si vzeli k sercu lepe besede bl. Krescencije: „Lju lje se zelo goljufajo, ako menijo, da obstoji veselje duše v zunanjih rečeh ali v mesu in prostosti od vseh križev. O ne, ona obstoj edino le v duhu, v tem, da vse storimo in vse terpimo po volji našega nebeškega očeta“.

O verni bravec, ozri se v svoje serce, ono ni mirno, ako z z ljubeznijo v Bogu ne počiva; ozri se na križ, on ti govori: „Za vse je vmerl Kristus, da tudi, kateri živijo, ne živijo več sebi, ampak njemu, kateri je za nje vmerl in vstal“. II. Kor. 5,15.

Življenje sv. očeta Frančiška, sestavljeno v 13. stoletju.

Legenda sv. o. Frančiška, katero tukaj vperviĉ iz več vzrokov priobĉujemo, akoravno nema v sebi niĉ novega, vender zasluĉi, da se Ź njo seznanimo. Pisana je bila vŹe v 13. stoletju (najde se v latinskem rokopisu (9533) kraljevske bukvarne v Monakovem) in sicer v lepem slogu, ter iz dvojega vzroka jako sluĉi ocenjevanju (kritiki). Perviĉ je v nji mnogo stvari do besede prepisanih iz druge legende Œelanskega; ker sta se do zdaj našla samo dva rokopisa te legende, in sicer od naše noveŹja, bo ta ne malo pripomogla k popravljanju besedila te legende Œelanskega. Nadalje je znano, kako se v našem ĉasu semtertja krepko razpravlja o zaĉetku dveh legend, namreĉ „Ogledalo popolnosti“ in legende, kateri pravijo „Treh tovariŹev;“ neketeri dajejo tema spisoma veliko starost in veljavo, mej tem ko jih drugi imajo za sestavljena v poznejŹih letih; menda ne bo Źkodilo ako opomnimo, da se v naši legendi ne najde sledu niti perve niti druge.

O pisatelju se niĉ ne ve; da je bil pa redovnik serafinskega reda, kaŹe vŹe to, ker pogostoma imenuje sv. Franĉiška oĉeta, ter tudi dobro pozna naše vodilo in cerkvene molitve v ĉast sv. Franĉišku, ketere se v redu opravljajo; zbral si je namreĉ iz njih veĉ izrekov. Svoje delo je sestavil po prvi in drugi legendi Œelanskega, ter obe lepo zjedini. Nekaj pa se najde v nji tudi iz legende, katero pripisujejo br. Julijanu iz Spire; iz Źivljenja pa, katero je sestavil sv. Bonaventura, se v nji niĉ ne najde, zato se sme soditi, da ni bila znana pisatelju, mogoĉe, da je celo poznejŹa, kakor naše delce.*)

---

*) Tak je v latinŹĉini predgovor p. Leonarda Lemmens, ki je naslednje Źivljenje sv. Franĉiška lansko leto prviĉ izdal. Ker je to Źivljenje pisano kmalu po smerti sv. oĉeta in je torej zanesljivo, zato se nam je zdelo primerno, da se tudi naši braveci seznanijo Ź njim.

Predgovor

k življenju sv. Frančiška, spoznavavca.

Ker je poznanje svetnikov in njih življenja ter kako Gospod po njih čudeže dela, koristno iz več vzrokov, namreč zavoljo nauka čednosti, in zato da se zmirom bolj časte ter bolj pobožno na pomoč kličejo, zato sem si prizadel narediti izvleček iz življenja preblazenega očeta Frančiška, katero je od obilega opravila zadržanim težavno v celoti brati ali prepisati, da bi tako tisti, kateri zavolj rečenih vzrokov želijo o njemu kaj zvedeti, v tem delu na kratkem našli, kar iščejo, akoravno se je tukaj, da bi se obširnosti izognilo, opustilo mnogo njegovih djanj in izrekov k spodbudnosti jako koristnih; kar pa, gdor hoče, v obilnosti najde v celotni njegovi legendi.

Začnejo poglavja.

I. O rojstvu sv. Frančiška in njegovem obnašanju, ko je še mej svetom živel, in kako mu je svet začel merzeti, in kako je gobovi, ki ga je on s poljubom ozdravil, koj zginil.

II. Kjer mu Kristus govori iz podobe križanega in kako sklene za Kristusom hoditi potem ko je vse svoje prodal, ter kako je očetu vse svoje izročil in za se nič posvetnega obderžal.

III. Kako je tri cerkve popravil in kako je začel red po obliki in deržanju in okolu sebe zbral šest prvih bratov, in kako se mu je razodelo o razširjanju reda.

IV. Prosi, da bi mu gospod papež poterdil pisano vodilo; prikazen, ki jo je videl gospod papež; Bog mu razodene, da naj v spodbudnost drugim živi mej svetom.

V. Pridiga povsod; vredí tri redove.

VI. Bratje vidijo njegovo dušo v ognjenem vozu; kako je Boga ljubil, in kako se je pred ljudstvom meso v ribo spremenilo. Kako se je pogostoma zameknil.

VII. In kako je premagaval strašna groženja hudobnega duha, in o prikazni veličastnega sedeža, njemu v nebesih pripravljenega.

VIII. O njegovi ponižnosti, in kako je hotel svojega namestnika ko podložen slušati.

IX. O ljubezni in vaji v vbštvu in siromaštvu in kaj so si dolžni bratje in svet, in kako bo njegov red ostal do konca sveta.

X. O njegovem sočutju do družih vbozih, do bolnikov in tudi do živali.

XI. In o svinji prekleti, katere mertve se niso hotli dotekniti ne ptiči ne živali.

XII. Kako ostro je ravnal se svojim telesom, in kako je bil njegov duh zmirom voljan, in kako je treba čas koristno obračati.

XIII. Kako je krotil meseno poželenje, o vojski svetnikov v skušnjavah, in kako mu je hudič prigovarjal, da naj se ne pokonča, in o soglasju mesa z duhom, in kedaj je človek služabnik božji in kedaj ne.

XIV. O njegovem trudu pri pridiganju in kako ga je ljudstvo častilo.

XV. O načinu njegovega pridiganja in o njegovi razumnosti v svetem pismu.

XVI. Njegova pobožnost do Kristusovega včlovečenja in terpljenja, in kako je svoj čas razdelil in želja po marterništvu, ter njegovo popotovanje k nevernikom in k suljtanu.

XVII. O ohranitvi vere, spoštovanju duhovnikov in o porazumu z duhovskim stanom, in kako je s ponižnostjo potolažil škofa Imoljskega.

XVIII. Kako je hotel enakost v redu, in zakaj je dal voditeljem reda taka imena.

XIX. Kako je red izročil rimski cerkvi, in o kardinalju, kateremu je red podvergel.

XX. Kako se tukaj le malo omenja o njegovih čednostih in kako so se mu pokorile vse stvari ter kako je pticam pridigal in lastavicam vkazal vtihniti.

XXI. Kako je naredil, da je privrela voda iz skale in kako občutil pekočine razbeljenega železa.

XXII. Ozdravil je klerika Gedeona; po tem, česar se je on z roko doteknil, in s kruhom od njega blagoslovlj-nim jih je mnogo ozdravelo; voda se mu je spremenila v vino, in kako je hudobnim duhomom vkazoval.

XXIII. V duhu proroštva je poznal daljne stvari in skrivnosti serc. Prerokoval je prihodnost o bratu Bernardu. Misli brata Leonarda in brata Rinerija je v duhu spoznal.

XXIV. Naprej je povedal, kako se bo končala vojska pri Damijati. Prerokoval je gospodu Ostijskemu, da bo papež.

XXV. Opisovanje obojnega človeka v njemu, in kako se je koristno sè vsemi strinjal.

XXVI. Kako je odperl evangelijske bukve, v katerih je najprej naletel na terpljenje Gospodovo.

XXVII. O prikazni Serafina in o vtisnjenju ran Kristusovih v njegovo telo, in kako oprezno je skrival svoje tajnosti.

XXVIII. Bolezni se hujšajo in on hoče začeti Bogu služiti. Bog mu obljubi večno življenje. Vabi vse stvari, celo smert, naj hvalijo Boga.

XXIX. Bližajoč se smerti, blagoslovi brate; denejo ga na cilicij; vzeme slovo od bratov, gre v nebesa, vidi se, kako gre njegova duša v nebesa. Minister neapoljske pokrajine gre z njim (v nebesa). V spanju vzame slovo od asiškega škofa.

XXX. Po smerti se vidijo na njemu rane Kristusove, njegovo truplo postane jako belo in udje gibčni. Pokažejo ga sv. Klari in njenim sestram, pokopajo ga v cerkvi.

XXXI. Lesketa se v mnogih čudežih. Zbudi k življenju enajst mertvih. Gospod papež obišče njegov grob. Razglasi ga za svetnika. Zapove, naj se njegov spomin ohaja na dan njegove smerti.

* * *

Življenje sv. Frančiška, spoznavavca.

I.

Blaženi Frančišek prvi ustanovitelj in oče reda manjših bratov, se je rodil v Asizu, v toskanski pokrajini. Akoravno od starišev ne malo po ničemernosti in spačenosti tega sveta zgojen, je bil vendar mladenič jako lepega vedenja, omikan, pohleven, prikupljiv, vsmiljen, prijazen, nasproten vsemu, kar bi bilo nepristojno; radodaren do vbozih, zmirom spoštljiv do služabnikov in skrivnosti božjih.

Obleče vbozega.

Nekega dne sreča vbozega, skoraj popolnoma nazega vojaka, čiger potreba in sramota ga je tako genila, da je zavoljo Kristusa slekel svojo jako lepo obleko, ter mu jo velikodušno daroval, izverstno posnemajoč svetega Martina, kateri je s kosom svojega plašča odel siromaka. Kaj tacega pa ni samo takrat, temuč je znano, da je enako storil še z mnogimi drugimi siromaki.

Prerokuje o sebi.

Ko je bil enkrat v nekem boju mej svojimi someščani in peruzinci z mnogimi drugimi vjet, in ko so bili vsi njegovi sojetniki žalostni, se je on radoval, in, ko so se zavoljo tega čudili, jim je prerokovaje naznanil vzrok radosti rekoč: „Mene bodo še po celem svetu ko svetnika častili“. Milost božja ga je pa hotla popolnoma k sebi potegniti, ter mu najprej s telesnimi boleznimi, potem z neketerimi razodevenji in večkratnim nadnatornim vlivanjem notranje sladkosti popolnoma ogrenila svet, v njemu pa užgala priserčno hrepenenje do večnih stvari.

Poljubi gobovega.

Ko je vže začel samega sebe premagovati, da bi se še bolj popolnoma vdal službi božji, mu nekega dne pride naproti neki vmazan gobovi. On skoči s konja, keterega je jahal, mu da nekaj denarja in poljubi roko, mej tem ko se mu je prej komaj kaj družega tako gnjusilo, kaker gobovi. Na to tiho zajahavši konja, pogleda okolu, ali tistega gobovega ni nikjer več videti na široko odpertem polju. Tako piše blaženi Gregorij, da se je zgodilo nekemu menihu, po imenu Martinu, kateri je nesel na ramah Kristusa v podobi gobovega, kateri je pa hitro zginil, ko ga je hotel prijeti. Občudujoč torej božji služabnik Frančišek to, kar se je zgodilo, je bil za naprej gobovim tako postrežljiv, da se je naposled odpovedal svetu, k njim šel, ter jim gnoj iz ran izmival in brisal.

II.

Nagovori ga križani.

Ker je pa zavoljo molitve pogostoma hodil v skrite kraje, je nekega dne v cerkvi sv. Damijana pred podobo križanega klečeč slišal glas Kristusa, kateri mu je s križa tako le rekel: „Fr an č i š e k, p o j d i, p o p r a v i m o j o h i š o, k i s e p o d i r a, k a k e r v i d i š“. Pretresen od kreposti tistega glasu, se je ves v družega človeka spremenil. Pripravlja se k zveršitvi, k popravljanju tiste poškodovane cerkve, akoravno se razume, da je bil opominjan o sveti cerkvi vernih, katera je hiša živega Bogá, da bi jo sè svojimi zgledi in svetim naukom popravi, ker se je zdela od vsih strani v muogem, toliko v veri, koliker v obnašanju (pravnosti)

pokvarjena. Na ravno tistem kraju je kesneje po svojem služabniku začel red ubozih gospé, čiger prvi temelj, po božjem navdahnjenju, je bila blažena Klara, slavna devica.

Proda vse, kar je imel.

Ker je torej služabnik božji Frančišek hotel biti popolni posnemovavec evangelijskega sveta, da bi kupil tisti dragoceni zaklad in nebeški biser, proda vse, kar je imel, ker je bil kupčevavec, ter sklene s tistim denarjem rečeno cerkev popraviti, kar je pa imelo ostati, dati vbogim. Ko je pa njegov telesni oče, kateri ga je telesno in ne duhovno ljubil, zvedel, kaj je sin sklenil storiti, si prizadeva, najprej sè zmirljanjem, potem pa tudi z bičanjem in verigami odverniti ga od dobrega sklepa. Ali Frančišek, božji služabnik, pripravljen to in še drugo zavolj Kristusa preterpeti, se veseli, ker je vreden postal zavoljo njegovega imena zasramovanje terpeti. Videč pa njegov oče, da ž njim nič ne opravi, si v svoji lakomnosti prizadeva mu vsaj rečeni denar pograbititi.

Poverne vse očetu.

Pa on, ki je zaničeval denar, dasiravno je bil sklenil v dobre namene ga izdati, je premišljal, kako bi se ga pristojno znebil. Odpove se veselo pred mestnim škofom ne samo svojemu denarju, temuč tudi obleki, katero je imel na sebi, do svitic, ter na tak način pokaže, da nima sè svetom nič opraviti, pripravljen v objemu golega Kristusa na križu, gol z golim hudim duhom vojsko začeti. Videlo se je pa takrat, tako je na živem nosil spokorni pas, kako je popolnoma premagoval meso, svet in hudobne duhove, kako je zaničeval svet, teroč meso duhu je podvergel, kako se prigovarjanju hudobnega duha ni pokoril, temuč vsacemu teh, dajal primerno, kar mu je šlo.

III.

Popravi tri cerkvi.

Loti se torej sè vso vnemo dela, popravljanja imenovane cerkve sv. Damijana. Še drugo cerkev popravi in z božjo pomočjo še tretjo, kateri se pravi sv. Marija od Porcijunkule, kjer je začel tudi on jako pogostoma prebivati, ker je imel gorečo pobožnost do matere vse dobrote. Ko je tamkaj nekega dne pri maši slišal branje evangelija, kako je Gospod

poslal svoje učence pridigati brez vreče, brez denarja, brez obuvala in palice in brez dvojne obleke, in kako naj vsem kličejo mir in pokoro oznanjujejo, pravi, „to je tisto, kar si jaz želim,“ in kaker da bi osebno nanj merile tiste besede Gospodove, si je prizadeval vse to do čerke zvesto spolniti.

Da obliko redu.

Takrat je odločil, kako se imajo nositi manjši bratje, ter vstanovil red. Začel je od takrat oznanjevati vsim kraljestvo božje in pokoro pridigati; in glas o njegovih čednostih jih je mnogo spodbujal k zaničevanju sveta ter jim zbudil željo poboljšati življenje. Mej temi je šest pobožnih mož sklenilo živeti pod vodstvom njega, ki ga je sveti Duh izučil. In on jih je učil stanovitno hoditi po poti popolnosti v duhu blaženega vboštva in svete priprostosti.

Bog mu razodene prihodnost.

Ko je blaženi oče Frančišek nekega dne v molitvi v grenkosti svoje duše pred Bogom mislil na čas, ki ga je potratil mej svetom, se je vanj vlila neka nebeška, nepopisljiva radost in gotovost, da so mu odpuščeni vsi grehi; tudi mu je bilo od Gospoda v zamaknjenju razodeto, da se bo njegova nova bratovščina v velikem številu in do kraja sveta razširila po božji milosti. Ko je k sebi prišel, je povedal, kar je videl, ter jih k zaupanju v Boga opominjal, rekoč, da naj bodo prepričani, da bo Bog spolnil, kar je obljubil. Ko so se jim potem še neketeri drugi pridružili, jih je bilo skupaj dvanajst. (Dalje prih.)

Tretji red sv. Frančiška — red papeža Leona XIII.

Tretji red smo že nekoliko krat imenovali papežev red, red sv. očeta Leona XIII. In to ni prazna beseda, ki bi si jo bili mi izmislili, temuč prava čista in terdna resnica je. Ta resnica tudi ni le malo važna, ni reč, ki bi se tikala edino le našega reda in pa kake pobožne duše, ki ima čas v cerkev hoditi in na razne odpustke misliti. Ta reč se prav zelo tiče vsega katoliškega ljudstva, zlasti pa katoliške duhovščine, ki je v dušnem pastistvu.

Pomislimo malo, kaj je to — dušno pastirstvo? Kedo je bil prvi dušni pastir? Ali ne Jezus Kristus sam? V resnici, on! Saj se sam imenuje dobrega pastirja, ki da svoje življenje za svoje ovce.

Pomislimo nadalje, komu je Kristus izročil svoje pastirstvo, ko je ko človek imel zapustiti ta svet? Kajne, svetemu Petru. Njemu je namreč edinemu rekel: „Pasi moja jagnjeta, pasi moje ovce!“ Zanj je tudi posebej molil, da ne bi pošla njegova vera, in njemu je naročil, da ima poterjevati svoje brate.

Kaj pa, ko je vmerl tudi sveti Peter, ali ni bilo potem nikoger, ki bi imel pravico pasti jagnjeta in ovce Kristusove? Katehizem nas uči, da je sv. Petra oblast prešla na njegove naslednike rimske papeže: oni imajo pasti čredo Kristusovo eden za drugim do konca sveta. Rimski papež ima biti torej tisti, ki ga je napovedal Jezus Kristus, ko je rekel, da bo en sam pastir. Njega imajo slušati jagnjeta in ovce črede Kristusove.

Ta pastir pa so dandanašnji, kaker ve vsak katoliški otrok, ki je nekoliko k pameti prišel, sveti oče Leon XIII. Vsi katoliški kristijani smo njih ovčice in imamo slušati njih besedo.

Ali to svoje dušno pastirstvo opravljajo sveti oče po škofih in mašnikih, katerih dolžnost je torej skerbno paziti ne samo na vkaze ali povelja, temuč tudi na opomina in želje, da, celo na vsaki migljaj tistega, ki ima na zemlji najvišjo oblast u vsem, kar se tiče dušnega pastirstva.

Jako dobro je povedal sloveči francoski tretjerednik Leon Harmélj, ko je rekel na lanskem vesoljnem shodu tretjega reda v Rimu, da ima vsaki papež neko posebno misel, navdahnjeno mu od Boga v zveličanje človeštva, in je dolžnost zlati teh, ki so učeniki postavljeni v katoliški cerkvi, tisto misel spoznati in po nji koristiti vernim, izročnim njih neposrednemu dušnemu pastirstvu. Dandanašnji moramo torej vedeti, kaj je misel papeža Leona XIII. Ni je težko najti. Prerojenje človeštva na podlagi svete katoliške vere. In pomoček v dosego tega namena? Tretji red sv. Frančiška.

Iz tega je lahko sprevideti, da tretji red ni kaka zasebna bratovščina, kaka pobožna igrača tako rekoč. Ako tako moder mož, tako razsvitljen papež od tretjega reda kaj tako velikega pričakuje, mora biti pač tudi tretji red sam nekaj velikega in mogočnega, nekaj za vso katoliško cerkev tako važnega, kaker je važna in potrebna za deželo ali državo ob času voj-ke dobro.

vrejena, pogumna armada. Tretji red ima biti v rasnici tako rekoč armada papeževa v boju zoper vse unanje in notranje sovražnike naše katoliške vere, naše rimske cerkve.

Ti sovražniki so se vzdignili zlasti v poslednjem času z novo močjo in silovitostjo. Komu ni znano, kako divjajo zoper samostane na Francoskem, Španskem, Portugaljskem, kako kriče v Nemcih: „Proč od Rima!“ — kako se tudi pri nas tako imenovani liberaljci iz zgolj sovraštva do katoliške cerkve bratijo z najhujšimi nasprotniki slovenstva! Ako v tej veliki sili sveti oče kličejo katoliško ljudstvo na vojsko, kje je veren katoličan, ki bi mogel reči hladnega serca: „Ne grem!“? — Vojska papeževa pa je, kaker smo ravno kar rekli, tretji red. Vsak veren katoličan torej, ki hoče biti zvest svoji veri, svoji cerkvi, svojemu papežu, ve, kaj ima storiti. Tretji red bodi torej vse katoliško ljudstvo zbrano v obrambo svoje cerkve. Vsi na nože, nik oger ne manjkaj! Vedite, da je to resna volja papeževa, ki jo izražajo sveti oče ob vsaki priliki sè vso odločnostjo.

Še preden so bili papež, vže ko kardinalj in škof v Ferudži so priporočali tretji red vsem svojim vernikom zunaj samostanov. Dne 21. gindna leta 1871 so pisali v nekem pastirškem listu: „Vse svoji pastirski skerbi izročene vernike prav lepo opominjam, naj pristopijo k tretjemu redu sv. Franciška . . . Upam, da bodo naši ljubljeni verniki te naše besede z radovoljnim srcem sprejeli in duhovni pastirji da ne bodo ničesar opuščali, kar bi jim pomoglo v njihovih župah te pobožne skupščine ustanoviti . . . Vemo, da so neketeri župniki naše škofije te pobožne skupščine že vpeljali . . . Prosimo, koliker moremo, vse druge, naj tudi oni to plemenito delo začno in sè vsemi močmi nadaljujejo . . .“ („Cvetje“ I. str. 9.)

Ko so nastopili dve leti po tem pismu častno službo zavetništva skupščine tretjega reda v Asizu, so dejali mej drugim: „Vže iz najnežniših let častim in občudujem slavnega očaka asiškega in vedno sem cenil tretji red, ki ga je on ustanovil, ko zavod kerščanske modrosti, od Boga navdihnjen in roloviten obilnih dobrot v korist vere in vsega človeštva, kaker to kažete skušnja in zgodovina . . . Tretji red se je razširil silno hitro po vsem svetu kaker požar brez konca. Neizmerna množica iz vseh stanov in razmer življenja se je stekala in vpisavala v novi red: kralji, cesarji, škofje, kardinalji, papeži, ti so vsi tako rekoč tekmovali z ljudstvom. Pervi sadovi so bili čisto nepričakovano

prenovljenje dobrih navad, splošna vernitev k pobožnosti in gorečnosti prvih kristijanov in veliko prizadevanje za vse čednosti . . .“ V pastirskem listu od 12. prosinca 1877 pišejo: „Vnovič torej in še silniše kaker prej prosimo duhovne pastirje tega mesta in vse naše škofije, naj imajo posebno skerb za to dragoceno rastlino, ker bo gotovo rodila najizverstniše sadje v njih duhovnih okrajinah . . . Zato priporočamo vsem duhovnim pastirjem, koliker le moremo, da naj obernejo vse svoje skerbi v razširjevanje te serafinske vstanove po občinah, ki so jim izročene. . . Vsi naj torej vedo, da je naša posebna želja, da bi videli to skupščino od dne do dne bolj rasti in razcvitati se . . . Da se pa to za stanovitno doseže, naj se združijo z nami h gorečemu in nevtrudnemu delu vsi duhovniki, ki imajo z dušnim pastirstvom opraviti . . .“ („Cvetje“ I. str. 323 id.)

Ko papež so kmalu potem, ko so bili izvoljeni, sprejeli in nagovorili odposlanstvo tretjeredne skupščine asiške ter rekli mej drugim: „Kaker je Bog poslal sv. Frančiška s tretjim redom zdraviti slabosti tistega časa, tako je tudi v naših časih tretji red najzdatniši pripomoček, da se pripelje svet h pravemu povangeljskemu življenju; tega sem popolnoma prepričan.“

Jako znamenito je, kar se je zgodilo nekemu francoskemu duhovniku, ki je bil 2. vinotoka 1878 pri sv. očetu. Vprašali so ga namreč: „Po kateri poti se vrnete na Francosko?“ — „Čez Loret, sveti oče!“ — odgovori ta. — „Dobro, pa tudi v Asiz morate iti in nekoliko pomuditi se tamkaj. Tam se vsako kerščansko serce razveseli in okreпча.“ — „Pač bi šel rad, ali čas . . .“ — „O, kaj čas! Ali ste ud tretjega reda?“ — „Ne, sveti oče!“ — „Dobro torej, pojdite v Asiz in recite patru gvardijanu samostana sv. Frančiška, da mu veli papež, naj vas sprejme v tretji red.“ („Cvetje“ I. 62.)

To so pač jako pomenljive besede, ki gotovo nimajo veljati le za tisti posamezni primer. Mi vidimo v njih v resnici nekako naročilo za vso svetovno duhovščino, in koliker moremo soditi, jih je svetovna duhovščina, ko so se izvedele, tudi sprejela tako in so redki, ki bi se ne bili menili zanje.

Ko so 9. rožnega cveta 1881 sprejeli novo izvoljene generalne defnitorje našega prvega reda, so o tretjem redu rekli poleg družega: „Ljubim ga iz serca, ljubim ga.“ („Cvetje“ II. 285). Podobno so se izrazili proti defnitorjem kapucinskega reda spiejetim 9. velikega travna 1884.

Na praznik vtisujenja častitljivih ran sv. Frančiška, 17. kimavca 1882, so izdali sveti oče Leon XIII. za sedemdesetletnico rojstva sv. Frančiška prelepo okrožnico na vse škofe katoliškega sveta, v kateri se očitno pred celim svetom priznavajo uda tretjega reda, keterega razširjevanje mej katoliškim ljudstvom ko izversten pripomoček k vstanovljenju pravega kerščanskega življenja z očetovsko ljubeznijo in skerbjo priporočajo. — „Kaker smo torej že prej“, tako pišejo proti koncu te okrožnice, „vedno posebno skerb imeli za tretji frančiškanski red, tako zdaj, po milosti božji k najvišjemu pastirstvu poklicani, opominjamo v se kristijane, da se naj ne branijo pristopiti k tej vojski Jezusa Kristusa. Povsod jih je že mnogo obojega spola, ki so začeli hoditi za serafinskim očetom veselega serca. Mi hvalimo tako gorečnost in živo pripoznavamo ter želimo, da se pomnoži in dalje razširi, posebuo z vašo pomočjo: častitljivi bratje! . . Potrudite se torej, da bodo ljudje spoznali tretji red ter ga po pravici cenili; skerbite, da bodo dušni pastirji pridno polučevali, kakšen je, kako lahko je vsakemu vvanj vstopiti, koliko in kako velike pravice ima za dušno zveličanje, koliko koristi obeta sploh in vsakemu posebej.... O, da bi kerščanki narodi v tretji red se stekali tako goreče in v tolikem številu, kaker so nekedaj k sv. Frančišku samemu od vseli strauí hiteli eden čez družaga! („Cvetje“ IV. 11 id.)

Na tako ljubezni polno, mi' o vabilo papeževo moramo reči, da smo pričakovali nekaj posebnega, nekaj velikanskega, nekako splošno gibanje in oživiljenje v katoliški cerkvi, nekako tekmo- vanje mej katoliškimi narodi in njih duhovnimi pastirji, kateri bo prej in obilniše izpolnil naročilo svetega očeta. Po raznih deželah se je pač tudi zgodilo tako; ali sploh moramo vender žalibog priznati, da se naše upanje ni izpolnilo. Zlasti pa je ostalo pri nas v Avstriji vse le merzlo in mertvo. Ako so nam zato ob koncu naslednjega leta ušle neketere britke in morebiti preostre besede, upamo, da nam jih je Bog odpustil; saj so nekoliko pozneje tudi sv. oče sami tožili, da njih veliki trud za tretji red do zljajše ni prinesel tistega sadu, ki so ga pričakovali od njega.

Ali o tem kaj več na svojem mestu. Tu moramo poudariti zlasti to, kar dela tretji red v resnici red papeža Leona XIII. To je namreč „Leona XIII. vstanova o postavi frančiškanskega Tretjega R- da svetovnega“ z „Vodilom udov Tretjega Reda fran- čškanskega“ in „Kazalom odpustkov in pravic“. („Cv.“ IV. 8. zv.)

S tem slovesnim pismom, izdanim 30. majunika 1883, so sv.

oče Leon XIII. tretjemu redu popolnoma prenovili podlago; ž njim so postali drugi vstanovnik tega reda; po njem je red sam postal red papeža Leona XIII. Kaker ima red servitov, to je služabnikov Marijinih, sedem svetih vstanovnikov, tako se zdaj lahko reče, da ima tretji red sv. Frančiška dva in Leon XIII. se celo nekako z večo pravico morejo imenovati vstanovnik tega reda ko sam sv. Frančišek. Sv. Frančišek ni bil sam v tretjem redu in se mu tudi za tretji red posebnj ni bilo treba mnogo truditi, ker so mu ljudje sami vrelj vkup želeč ustopiti v prvi ali drugi red; v tretji red jih je sprejemal le, ker ni hotel, da bi se preveč ljudi odpovedalo kmetišskemu ali meščanskemu delu in zakonskemu življenju. Kakšno je bilo prvotno vodilo, ki ga je dal sv. Frančišek svojemu tretjemu redu, se zdaj ne ve natančno. Ravno te dui je bilo brati po časopisih, da je sloveči francoski učenjak Pavel Sabatjé (Sabatier) tisto prvotno vodilo našel v nekem italijanskem samostanu v Abrucih. Ako se ta novica izkaže resnično, bomo že tudi še kaj natančnišega povedali o tem vodilu, ki je menda tisto od papeža Honorija III. leta 1221 ustno poterjeno. Pismo in slovesno poterjenje je dobilo vodilo tretjega reda še le 18. avgusta 1289 od papeža Nikolaja IV., prvega papeža iz reda manjših bratov sv. očeta Frančiška. Ker v njem govori papež v svojem imenu, je očitno, da se mora več ali menj razločevati od prvotnega Frančiškovega vodila, koliko, to, kaker pravimo, do zdaj še ni zadosti jasno. Nasproti pa je očitno in gotovo, da je vodilo Leona XIII. popolnoma novo delo tega papeža. Dalje ne smemo prezreti, da so Leon XIII. tudi sami v tem redu in, kar je posebnega spomina vredno, tudi vsak dan verhu brevirja opravljajo tistih 12 očenašev, ki so določeni tretjerednikom ko redovna molitev na mestu brevirja; to so sami povedali v nekem ogovoru 18. grudna 1884, ko so rekli mej drugim: „Veliko zaupanje imamo do sv. Frančiška; pogosto ga prosimo pomoči; vsak dan pred sveto mašo izmolimo 12 očenašev, češčenamarij in čast bodi. Da, da, papež sam opravlja vsak dan serafinsko spokorno molitev tretjerednikov.“ — Sè vsem tem je, upamo, zadosti dokazano, da še nihče ni toliko storil za tretji red, kaker sedanji sveti oče papež, tako, da jih torej s polno pravico lahko štejemo za drugega vstanovnika tega reda in prav tako s polno pravico lahko imenujemo tretji red red papežev, red Leona XIII.

Ni se torej čuditi, ako vidimo, kako sv. oče vsako priliko

porabijo, da priporoče ta svoj red. V dokaz nam bodi le še nekoliko primerov.

Jeseni leta 1891 je bil pri papežu frančiškan pater Štefan Schoutens (izgovori „Shovtns“). Sv. oče so ga popraševali seveda tudi po tretjem redu. Povedal je, da vrejuje dva časopisa za ta red in vodi skupščino, ki šteje čez 300 udov. Sv. oče so rekli na to: „O tretjeredniki sv. Frančiška, le nevstrašljivo napreji! Zakaj, tretji red mora prenoviti svet.“ —

Za škofovsko petdesetletnico papeževo leta 1893 se je zbralo v Rimu okoli 4000 tretjerednikov, ki so jih sv. oče dne 12. maelga travna sprejeli in ljubeznjivo nagovorili:

„Dragi sinovi! Spomini in nade enako sladke se nam zbudajo, ko sprejemljemo vdanost in voščila čelaga tretjega reda svetega Frančiška, ki je na povabilo vesoljnega predstojnika manjših bratov z izbranim odposlanstvom izmej vseh narodov nam hotel pomnožiti veselje škofovske petdesetletnice. Od mladih nog nas je prevzelo pobožno nagnenje do serafina asiškega; pozneje smo se vpisali mej njegove otroke v tretji red; dostikrat smo romali k njegovim znamenitim svetiščem; dvakrat smo se mudili na sveti gori Aljverniji, kjer smo okušali reizrekljive duhovne sladkosti; posebno pa nam je Bog dal z apostolsko veljavo oživiti in okrepčati imenovani red: vsi ti veseli spomini navdajajo našo dušo sè sveto radostjo. V resnici smo vedno spoznavali v le-tej vstanovi enega najkrepkejših pomočkov, ki nam jih podaja previdnost božja, da se more kristijan, akoravno v sredi mej svetom živeč, obvarovati njegove pokvarjenosti in v svojem stanu z neka ko popolnostjo zverševati evang. zapovedi...“ („Cvetje“ XII. str. 131 id.)

Dasiravno po vsem tem papeževo prizadevanje za tretji red ni bilo brez uspeha, vendar sveti oče tudi sami čutijo, da se do zdaj nikaker ni doseglo ž njim, kar so namerjali, in zato se, kaker smo že prej omenili, včasi tudi skoraj bitko pritožujejo. Leta 1896 je bil velik shod (kongres) tretjega reda v mestu Rensu (Rheims) na Francoskem. Sklicali in vodili so ga patri kapucini. Po shodu so šli trije od njih v Rim k sv. očetu poročat o tem shodu. Ali sveti oče so jih skoraj pogrjali, da so na Francoskem tako počasni v izverševanju njih želja glede tretjega reda: „Vidite“, so dejali, „že je več ko 13 let, kar smo izdali našo okrožnico „Auspicato“ in do zdaj ni prinesla tistih sadov, ki smo jih od nje pričakovali za vzbujenje kerščanskega duha. Berž ko je bila objavljena, vemo, da se je bilo začelo neko gi-

banje, ki je bilo videti, da obeta mnogo, ki je pa v resnici dalo malo, ker so se hitro pozabili naši nauki in veliki pomen, ki ga dajemo razširjenju tretjega reda.“ (Annali Francescani XXVII. 675.)

Tudi v pismu danem 25. listopada 1898 na našega generalnega ministra resno opominjajo k napredujoči delavnosti za razširjenje tretjega reda: „Ne majhino priložnost,“ pravijo, „zasluženje si pridobiti za splošno korist ponuja tretji red frančiškanski. Če je mogel ta red nekedaj vzbuditi kristijane in povsod lepo gojiti ljubezen do čednosti in pobožnostne vaje, če je dostikrat v silovitih časih pomagal do krotkosti, edinosti in miru, kako da ne bi mogel vnovič roditi podobnih sadov? Brez dvojbe pa bo mnogo bolj pospešil prizadevanje ljudi, ako bo imel večje število pridnih oznanjevalcev in pomočnikov, ki se bodo trudili razširiti tovarštvo, ki bodo pojasnjevali njega posebnost in njega lahke predpise ter dobrote, ki se od njega pričakujejo, in sicer s pridiganjem, izdajanjem spisov, pogostnim sklicevanjem shodov in sè vsem družim, kar koli se bo zdelo namenu primerno in koristno. Res sicer v tem ni pešala nikoli vaša delavnost in tudi zdaj ne; vendar ne pozabite, da se zahteva od vas stanovitna skerb in napredujoče prizadevanje; zakaj, iz katerih naročja je pricvela ta zveličavna vstanova, ti, se spodobi, da se najkrepkeje vojskujejo za nje ohranjenje in razširjenje“. . . (Acta Ord. Min. Decemb. 1898.)

Na veliko veselje je bil papežu lanski velikanski mejnarodni shod tretjega reda v Rimu. Kako so ga sv. oče pozdravili in več družega o tem shodu smo povedali ob svojem času v prejšnjem (18.) tečaju „Cvetja“ in ne bomo tukaj ponavljali. Ne da se tajiti, da se je pokazal tretji red ob tisti priliki res ko nezaničljiva vojska, ki more vže vsaj nekoliko misliti na dosego namena, ki so ji ga postavili sveti oče. Jako pa moramo obžalovati, da našega slovenskega tretjega reda na tem shodu ni bilo videti, mej zastopniki tretjerednikov blizu vseh evropskih katoliških narodov zastopnikov našega slovenskega naroda ni bilo!

Seveda preprostim našim tretjerednikom nismo mogli dosti prigovarjati, da bi se bili odpravili na tako daljnjo pot, ker bi vendar le ne bili nič razumeli, kar se je imelo tam govoriti bodisi v latinskem ali francoskem ali italijanskem jeziku. Ali mislili smo, da se jih bo našlo mej izobraženišimi, ki umejo te jezike za silo, vsaj do 20 ali 30, ki bi se čutili toliko tretjerednike, da bi se bili ko taki pokazali v Rimu. To se ni zgodilo! Kedo je kriv?

Morda zlasti mi, ker smo premalo umeli, kaj je tretji red in kaj hočejo ž njim sveti oče. Premalo smo ga znali priporočiti slovenski duhovščini, še manj smo mu vedeli pridobiti zavednih udov mej gospodo posvetnega stanu. V „Cvetji“ smo si pač prizadevali več ali manj vse od začetka tudi izobražene Slovence ogreti za ta red, ali žalibog da jih je malo mej njimi, ki bi imeli „Cvetje“, in ki bi, če ga imajo, brali kaj več ko le platnice; saj slišimo, da celo duhovniki in redovniki ne delajo dosti drugači. Kako bi potem mogli ljudem do živega? Naj se trudimo še tolikanj, naj skušamo pisati še tako prepričavno, vse je zastoj!

Kaj nam je začeti torej? Ali naj kar obupamo? Ne! Poskusimo še enkrat! Nekaj imamo menda vendar le bravev, ki bero te verstice. Nje prosimo, naj opomnijo prijazno tudi druge, ki imajo „Cvetje“, da bi bilo morebiti vredno, da bi prebrali tudi oni, kar smo pisali v tem in prejšnjih dveh zvezkih o tretjem redu, in kar bomo še v prihodnjih. In vsi ti naj povedo potem o teh rečeh tudi svojim znancem in prijatelom, kateri so sicer katoliškega prepričanja, pa niso naročeni na „Cvetje“. Naj jih nagovore, da si za naroče, ali naj jim vsaji za poskušnjo posodijo te zvezke, da se bodo mogli tudi oni prepričati, kaj je prav za prav tretji red in kako je zlasti dandanašnji v teh nevarnih časih naravnost dolžnost vseh dobrih katoličanov, da se združijo v tem redu, v redu Leona XIII., v skupno obrambo zoper grozovito počenjanje skupnega sovražnika naše kersčanske vere, naše katoliške cerkve, našega slovenskega ljudstva.

Pervoredne brate naše pa, zlasti tiste, ki po misijonih pridigajo Slovincem, prosimo, koliker moremo lepo, naj ne pozabljajo tretjega reda, naj ne pozabljajo tudi našega vbozega ponižnega „Cvetja“. Da, v resnici vbozega in ponižnega! Vže je minilo nad 20 let, kar izhaja, in vendar, žalibog, ne moremo reči, da je kaj napredovalo; saj se moramo čuditi celo, da v takem hladu ni davno vže popolnoma pozeblo. Zato nekoliko več toplote, bratje, tudi za „Cvetje“, nekoliko več ljubezni, da bo cvelo veseliše in dišalo in vabilo v tretji red ne le samo preproste dušice, ki bi se lahko zveličale tudi brez tretjega reda, temuč tudi take ovčice, ki bi jim bil tretji red morebiti edina rešitev. Več ljubezni, več oguja, več truda za „Cvetje“ torej, predragi! Ob enim s „Cvetjem“ se bo priljubil, razširil in vkoreninil tudi tretji red in s tretjim redom bo zmagal papež, bo zmagalo katolištvo, bo zmagal Kristus mej nami!

Tretji red sv. Frančiška in sveta vera na Japonskem.*)

Leta 1875 se je prišel zdraviti v svoje domovino neki francoski škof z Japonskega. Nekega dne je posvetil kapelo blizu mesta Klini (Clugny). Pri ti slovesnosti sta bila tudi dva patra frančiškana. Po opravilu se je škof ž njima prav prijazno pogovarjal. „Draga sinova sv. Frančiška“, jih je nagovoril, „rad bi vama povedal nekaj, kar bota gotovo rada slišala. Ko je bilo leta 1861 v velikem japonskem cesarstvu nepričakovano dovoljeno zopet, čez več kaker dvesto let, oznanjevati sveti evangelij, so tudi mene tja poslali. Ko sem se tja vozil po morju, sem obiskal filipinske otoke, da bi zvedel, kako bi se dale najlaglje obuditi v marterniški kervi vtopljene kerščanske občine in popraviti podertine nekedar tam tako cvetoče katoliške cerkve. Sinovi sv. Frančiška, ki imajo na teh otokih cvetoče misijonske postaje, so me preprosto, pa prav prijazno sprejeli, kaker je v redu navada že od časa sv. Frančiška. Ko sem se pri njih mudil, so mi pokazali dragocen rokopis, keterega sem bral z veliko radovednostjo. V tem rokopisu je zapisan pogovor našega Gospoda Jezusa Kristusa z neko redovnico reda svete Klare, ki se je godil ravno ta čas, leta 1681, ko je razodel svoje presveto serce ponižni Margariti Mariji v mestu Paré le Moniál (Paray le Monial) na Francoskem.

Ta vboga hči sv. Klare je bila rojena na Japonskem; na filipinske otoke je zbežala, ko so stanovitno preganjali kristijane od leta 1617. do 1652. Nekega dne se je potožila božjemu zveličarju nekako tako le: „Zakaj dopuščáš, o moj Bog, da zmaguje tvoj sovražnik, in da bo zaterata sveta vera v moji domovini, ki te je tako ljubila?“ — „Bodi zagotovljena, moja hči“, ji je odgovoril Jezus, „vera se ne bo zaterla v tvoji domovini; ko bodo razglasili nauk o čistem spočetju moje Matere, bodo moji mašniki zopet tja prišli in bodo našli vero še živo.“

Ves prevzet in sè solznimi očmi je dalje govoril škof: „Ta rokopis je bil spisán pred dvesto leti. Zdaj je verska resnica o čistem spočetju Matere božje razglašena. Japonsko nam je odpertó. Pojdimo, da vidimo spolnjeno obljubo njegovó, ki ne more ne goljufati, ne goljufan biti. Ko sem se dobro naučil japonskega

*) Glej „St. Francisci Glücklein“ 12. Jhrg. 1. H.

jezika, sem se odpravil na obširno polje, kjer me je čakalo apostoljsko delo.

Ko smo postavili vbogo misijonsko cerkvice, berž so začeli prihajati ljudje, ki so nas radovedno popraševali: „Vas je poslal rimski škof? Ali ljubite presveto Devico?“ Pazljivo so poslušali, kaj jim bomo odgovorili. Pregledavali so našo mašno obleko, posebno pa podobo čistega spočetja na velikem oltarju. Mej službo božjo smo jih večkrat slišali šepetati: „Ti ravno tako delajo, kaker so videli nekedaj naši stari očetje.“

Ti otroci starih marternikov so se kmalu začeli prijazno pogovarjati z novimi misijonarji. Skerbno sem pozvedoval, koliko se je spolnila obljuba, katero je dal božji učitelj na filipinskih otokih živeči japonski klarisinji. Sveta vera se je na Japonskem res ohranila in se ni zadušila v kervi vmorjenih. Ob enem sem pa spoznal, kako globok vtisek je zapustil vaš (franciškanski) red po svojih marternikih v ti deželi. Sveti kerst ni prenehal roditi novih kristijanov v deželi, kjer so imeli že kerščansko ime za smerti vredno hudodelstvo. Kerščanski nauk je prehajal od roda do roda. Bukve, ketere so rabili pri službi božji, križe in svete podobe, ketere so poskrili pred sovražniki, so skrivaj častili v stanovanjih, ki so bila posvečena sè spominom in za sveto vero prelito kervijo spoznavavcev. Mej podobami, ketere so mi kazali ti prijazni kristijani, me je naj bolj mikala podoba čistega spočetja, ovita sè serafinskimi redovnim pasom. Vero, ki je bila draga vašemu redu že od nekedaj, so ljubili in se je terdno držali ti kristijani, ki so se še vedno držali pobožnih navad frančiškanskega reda, dasiravno je bilo že več kaker dvesto let, od kar ni nobeden sin sv. Frančiška stopil na obrežje njih dežele.

Še več, ti kristijani niso bili še pozabili moliti; dobro so še molili očenaš, češčenamarijo, apostoljsko vero, tudi konfiteor ali latinsko očitno spoved, v kateri so dostavljali, kaker frančiškani še dandanašnji, „blaženemu očetu našemu Frančišku“ in „blaženega očeta našega Frančiška“. Razen tega so se zderževali mesnih jedi ob sredah, petkih in sobotah; ob petkih so se pa tudi postili, po starem vodilu tretjega reda. Čim bolj smo spoznavali njih življenje, tembolj smo se prepričavali, da so natančno živeli po vodilu tretjega reda, koliker jim je bilo mogoče, ko so bili popolnoma ločeni od drugih kristijanov in brez duhovnikov. Z eno besedo, imeli smo pred seboj otroke onih tretjerednikov, ki so s frančiškani na križa vmerli za sveto vero.

Vidite, tretji red sv. Frančiška je pomagal ohraniti sveto vero na Japonskem. Mnogo prebivavcev na teh otokih je ostalo kristijanov ker so ostali zvesti otroci svetega Frančiška.

P. A. F.

Svetinja v spomin jeruzalemskega romanja.

Sedanji dušni pastir egiptovskih Slovencev č. p. Benigenam je poslal iz Aleksandrije naslednje poročilo:

Prečastiti p. Frigidijan Giannini, kustos Sv. Dežele, je dobil 1. julija t. l. iz Rima novico, ki mu je v veliko tolažbo. Sporočil mu je namreč sv. zbor propagande, da so sv. oče blagovoljno dali napraviti posebno spominsko svetinjo za katoliške vernike, kateri bodo iz pobožnosti šli na božjo pot v Sv. Deželo.

Namen te papeževe naredbe je: vneti verne božjepotnike za Sv. Deželo, kamer se kristijani od vseh strani sveta v veliko dušno korist podajajo obiskovat svetišča Palestine. Očetovsko serce velikega papeža Leona XIII., ki se s toliko vnemo in na toliko načinov prizadevajo vzbuditi v sercih ljudi katoliško zavest, v naših časih tako potrebno, se posebno veseli teh božjih poti, ketere tako lepo kažejo gorečnost za sv. vero. Sv. oče so po pravici prepričani, da ne bo nihče, ki pobožno obišče po našem Odrešeniku posvečene kraje brez velikih dušnih koristi. Sv. kraji, posvečeni po Jezusu Kristusu, delajo na človeka, ki jih gleda, neki čisto poseben vtisek. Ko si pred oči postavi presladke spomine našega odrešenja, mu obude delavno željo in terden, trajen sklep živeti po najsv. zgledu in nauku J. Kr. In da bi ta živi in dragi spomin, ki ga je verni prejel na božji poti, imel še tem večo moč in korist, so sv. oče blagovoljili dovoliti, da se napravi ta spominska svetinja.

Preč. p. kustos, dobro vedoč, da bo ta novica zlasti privediteljem božjih potov, njih voditeljem in tudi vernim v sercih vzbudila čutila hvaležnosti do sv. očeta, da bo ta novica pomnožila vnemo za Sv. Deželo, jo hitro sporoča ter ob enem naroča svojim podložnim, da jo razširijo po katoliških časnikih. Slovenska prestava tega odloka se glasi:

„Mej mnoge stiske, ki jih sv. cerkev terpi v naši dobi, deli previdnost božja pripravne pomočke ter krepča nigdar minljivo

moč sv. vere še z novimi sredstvi. K znamenjem oživljene kerščanske pobožnosti se po pravici prišteva obnovljeno hrepenenje obiskati sv. kraje sveta. Ne samo posamezni, ampak tudi obilne množice ljudi obiskujejo po gotovem načertu in pod vodstvom sv. kraje. Pred družimi kraji pa s posebno močjo vleče serca vernih Sv. Dežela, katero je posvetil sam včlovečeni edinorojeni Sin božji s skrivnostmi svojega življenja, s svojo smertjo na križu ter svojim častitljivim vstajenjem. Keđor te sv. kraje pobožno obiše, bo gotovo tudi prejel neizmerno korist; imajo namreč ti kraji, če jih vidimo, veliko moč, da ginejo naša serca ter živejše nas spominjajoč našega odrešenja, močno vzbude željo tako vravnati življenje, da se bo strinjalo z najsv. zgledi in nauki Odrešenika Kristusa.

Zato so slavno vladajoči papež Leon XIII., ki vsled svoje apostolske službe z veliko skerbjo podpirajo vse, kar more oživiti versko zavest, modro vkrenili, da se tako koristna božja pot v Palestino priporoči z odlokom tega sv. zbora ter tudi blagovolili naročiti (neko) posebno znamenje, po katerem bi božjepotniki Sv Dežele lažje se spominom na njo ohranili tudi tam prejete milosti.

Ta svetinja naj ima podobo tako imenovanega jeruzalemskega križa ter naj bo narejena na ta-le način. Na eni strani v sredi križa naj bo mala svetinja z napisom „Leo XIII creavit anno MCM“ (Leon XIII. vstanovil leta MCM). V končnice križa naj se vdolbe skrivnost oznanjenja B. D. M., rojstvo Kristusovo njegov kerst in zadnja večerja; na verhu križa pa naj bodo besede „Christi amor Crucifixi traxit nos“ (Ljubezen Kristusa križanega naj se vlekla). Na drugi strani v sredi križa bodi podoba vstalega Zveličarja; po končnicah pa naj se vpodobi: Jezus moli v vertu, bičan, s ternjem krouan, križau; verh križa pa besede: „Signum sacri itineris hierosolymitani“ (Spomin jeruzalemske božje poti).

Nosi naj se ta svetinja na levi strani na persih, priterjena na erdeči svili, ki ima v sredi štiri višnjeve čerte, rob svile je bel, vmes pa temno - rumena čerta. Te svetinje naj se vlijejo iz brona, srebra iz zlata, in se bodo delile posameznim po njih stanu, po službi na božji poti ali glede svetišč v sv. deželi zaslužnim. Kedor pa tje vsaj dvakrat gre na božjo pot, se obdari s srebernim križcem.

Pravico podeliti to svetinjo ima jeruzalemski kustos Sv. Dežele, ki jo v imenu sv. očeta skupno z diplomo izroči zasebno posamnim ali pa, če je več božjepotnikov, po slovesnem obredu.

Nihče pa se ne more s tem križcem okrasiti, ako se ne izkaže sè spricalom od lastnega župnika in podpisanim od škofa, da je poštene nravnosti in da je šel iz pobožnosti na božjo pot. Izroči naj se tudi kustosu Sv. Dezele deset frankov kot dar svetim krajem ter cena svetinje, kakeršno kedo prejme. Dotični more to svetinjo nositi le ob posebnih svečanostih ali pobožnih sprevodih, božjih potih ter pred sv. očetom. To se poterjuje po vkažu Njih Svetosti s pričujočim odlokom.

Dano v Rimu od Propagande 2. maja 1901.

L. S.

† M. Card. Ledoschowski
Aloisius Veccia Secretarius.

Spremembe v naši redovni okrajini sv. Križa.

Pri kapiteljni 24. julija t. l. v Ljubljani zbranim pod predsedništvom prečastitega p. Petra Baptista Englerta, generaljnega definitorja, komisarja in visitorja, so bili izvoljeni: provincijalji dosedanji: pč. p. Konstantin Luser, kustos: p. Hugolin Sattner, definitorji: patri Placid Fabiani, Nikolaj Mežnarič, Angelj Mlejnik in Avrelj Knafelj. — Gvardijani so: v Ljubljani: p. Placid Fabiani; na Sveti Gori: p. Kalist Medič; v Novem mestu: p. Otokar Aleš; v Kamniku: p. Angelj Mlejnik; v Pazinu: p. Ananija Vračko; v Nazaretu: p. Gothard Podgoršek; v Brežicah: p. Nikolaj Mežnarič; v Gorici: p. Edvard Ravstehar; v Mariboru: p. Filip Benicij Perc; pri Sv. Trojici: p. Elekt Hamler; predstojnik na Brezju: p. Jožef Bizavičar; predstojniki in vizitatorji 3. reda: v Ljubljani: p. Hijacint Šega; na Sv. Gori: p. Salvator Zobec; v Novem mestu: p. Kornelij Petrič; v Kamniku: p. Matevž Vidmar; v Pazinu: p. Adalbert Flere; v Nazaretu: p. Gothard Podgoršek; v Brežicah: p. Nikolaj Mežnarič; v Gorici: p. Bazilij Dolinar; v Mariboru: p. Filip Benicij Perc; pri Sv. Trojici: p. Elekt Hamler; na Brezju: p. Jožef Bizavičar. —

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo rajni udje tretjega reda skupščine mariborske: Marija Gawalli iz Lembaha, Jozefa Hercog in Julijana Cvilak od Sv. Ilija v Slov. goricah, Marija

Vajgerlj iz Kamnice, Anton Dolinšek, Frančiška Gaisler, Marija Žizek in Marija Štamic iz Maribora.

Dalje se priporočajo v pobožno molitev: A. S. v Pulju v njen namen; dva dijaka za razsvitljenje sv. Duha, da bi v milosti božji živela in v učenju bolje napredovala; živi in mrtvi pri Sv. Andražu v Sl. gor.; I. M. iz Dekanov za zdravje, priporoča tudi očeta in brata za spreobrnjenje; mož neke tretjerednice tudi od tam za spreobrnjenje; R. St. iz M. v neki posebni potrebi; priporoča tudi brata za milost božjo in J. Mr. za boljšo službo; J. B. za ohranjenje svete čistosti in razsvitljenje pri volitvi stanu; Fr. B. za zdravje in brata za spreobrnjenje; tretjeredniki St. Miheleske skupščine za stanovitnost; dve sestri, terpinčeni v zakonu, za olajšanje življenja; sveti misijon v Podgr.; spreobrnjenje terdovratnih, ki mej službo božjo pijančujejo, ali okolu cerkve pohajkujejo, ki se posmehujejo opominjevanju ter Boga, svetnike, sv. kerst, sv. križ preklinjajo; duhovnik v dušnih stiskah za dar pobožnosti in razsvitljenja; neke osebe od Noveštifte; neka žena za pomoč v stiskah in potrebah; neka tretjerednica v več dobrih nameaov; druga tretjerednica za več posebnih milosti; neka oseba, da bi posojen denar brez terjanja nazaj dobila in v še neki drugi dober namen; A. E. tretjerednik, da bi mu hčerka ozdravela.

Zahvala za vslišano molitev.

Neka oseba se zahvaljuje p. sv. Jezusovemu sercu, sv. Jožefu, sv. Frančišku in sv. Antonu za vslišanje v neki važni zadevi; M. Ž. za rešenje svojega brata iz smertne nevarnosti; A. H. za vslišano prošnje; M. U. za dobljeno milost; M. D. iz L. za ozdravljenje neke na očeh bolne deklice; N. M. za neko posebno milost, ki jo je prejela; A. E. H. za ozdravljenje; Julijana S. od Sv. Andraža za mnogokratno vslišanje; Amalija Čeh za večkratno vslišanje; A. M. za ozdravljenje noge po devetdnevni v čast sv. Antonu.

Opomba.

Glede odpustkov prvemu ali drugemu redu sv. Frančiška podeljenih, ki so se jih mogli po dovoljenju sv. očeta Leona XIII. danem 7. julija 1901. vdeleževati skozi pet let tudi tretjeredniki, moramo opomniti, da je 7. julija 1901. določeni čas potekel in do zdaj nismo izvedeli, da bi se bilo dovoljenje podaljšalo. Ako se bo, kaker se je menda že prosilo, upamo, da se bo vredilo vse tako, da ne bodo več mogoče zmote in dvojbe, kaker do zdaj.

Pravica, da odpustke, ki jih morejo čobiti drugi verni le v frančiškanskih cerkvah, dobe tretjeredniki lahko tudi v svojih farnih, ako frančiškanske cerkve ni blizu, pa ni bila dana le za pet let, ostane torej še nadalje.

glasoslovja je: „Pervotni *l* sonans prehaja v serbsčini in hervaščini v samoglasnik *u*, v slovensčini in mali ruščini skozi *o* v dvoglasnik *ou*; pervotni *l* consonans na koncu zlogov prehaja v serbsčini in hervaščini v *o* consonans, v slovensčini in mali ruščini v *w* bilabiale“. To je zakon, ki stoji terdno, kakor sv. Štefana stolp na Dunaju; sam Perun ga ne podere! Po njem se beri slovensčina!

Vender kakor neke posamezne izjeme pripušča hervaščina, se tudi mi opravičenim ne bomo vpirali. Vpreti pa se moramo neopravičenim, ki bi jih ne bilo, ako bi bila šola o pravem času vedela svojo dolžnost. Glejmo poglavitne!

Vže okoli srede preteklega stoletja se je govorilo semtertja v pridigah „popolnoma“, kakor to tudi dandanašnji izgovarjajo mnogi pridigarji, ki sicer ne govorijo premoderno. Da, celo za drugo polovico 18. stoletja se da dokazati taka napačna izreka te besede. Leta 1768 piše Pohlin v svoji „Kraynski grammatiki“ str. 159: „Also schreibt man auch vol, nicht vov, pol nicht pu, weil man sagt vólla, poloviza popolnema, u. s. w.“ — Seveda se mož v opravičenje pisave pol po krivici sklicuje na „popolnoma“, ali to sklicevanje nam vender le priča, da so on in pač tudi kateri drugi ljubljanski gospodje besedo „popolnoma“, ki jim je bila menda le iz knjig (Dalm., Kastelca) znana, izgovarjali s „čistim“ *l*. Sploh pa ljudstvu ta beseda ni bila neznana in izgovarjalo jo je dosledno z *ou*, kakor priča n. pr. Paglovčev „Svesti tovarsh“ (Labaci 1767) in „Catechismus“ od leta 1770, kjer je pisana po izreki „popounoma“.

S Pohlinovo napačno izreko se vjema tudi, kar beremo v Kuzmičevem „Nôvem Zákonu“: popolni (Mat 5, 48; Rim. 12, 2), popolno (Pet. 1, 13), popolnost (Kol. 3, 14), ker bi po glasoslovju in pravopisu tistega narečja moralo *u* stati za *ol*. Ali te besede niso bile domače v prekmurščini; Kuzmič jih je vzel iz kranjsko-slovenskih knjig, zlasti iz Dalmatina, samo da je iz kranjskega adverbija „popolnoma“ naredil adjekt. „popolni“ in po njem adv. „popolno“ in subst. „popolnost“ (za Dalm. „popolnomost“).*) Od tam so prišle v novejšem času te oblike tudi v našo knjižno slovensčino. Ljudstvo pa pozna pri nas prav za prav še vedno le adv. „popolnoma“ in izgovarja dosledno „popounoma“, kolikor mu namreč niso še spačile izreke šole in pridige. Gospoda seveda izgovarja blizu sploh po Pohlinovo, kakor bi bila beseda izpeljana iz „p o p ô' lju“, ali, kakor je menda res mislil p. Marko, iz „p o p o' lu“.

Druga beseda, o kateri je napačna izreka že v začetku preteklega stoletja naravnost sporočena, je „spol.“ Kopitar piše (Gram. 182): „Spòl Geschlecht (sexus) hat selbst in Oberkrain ein reines *l*.“ Vzrok take izreke je očiten. Ljudstvu je bila znana ta beseda le iz cerkve ali šole; pridigarji pa so jo pobirali iz knjig. Vender smo brali pred 40 ali 50 leti v ribniških in ljubljanskih šolah, če se prav spominjam: spow, spola (po zgledu stow, stola), kakor je tudi Pleteršnik zaznamenal spòl. Pervotno je bilo pač: spòl, g. spolu, d. spolù.

*) Podobno si je naredil Dalm. adj. „popolnom“ (I. Mos. 6 A.)

Napak pa smo brali vže tedaj besedo stolp s „čistim“ *l* ali *lj* in tako se izgovarja tudi zdaj, kjer to ni domača ljudska beseda. Na Štajerskem je nekod v pomenu „kol“, „panj“, „steber“ domača in ko taka se ne izrekuje s „čistim“ *l*. Prav bi se imela izgovarjati v knjižni slovenščini v vsakem pomenu: stoúp, stoúpa, z naglasom, kaker ga ima králj ali pót (via).

Nova, iz ruščine na posodo vzeta beseda tolpa se izgovarja pri nas kajpada tudi s „čistim“ *l*. Ali Rusi jo izgovarjajo tołpá, kar je za naše uho to kar towpá. Prav bi se morala torej tudi v naši slovenščini izrekovati s tistimi samoglasniki in tistimi povdarki kaker bolha, solza; torej tołpé. tołp, kaker sołzé, sołz. Sploh moramo grajati, da se pri besedah, ki se izposojajo iz ruščine in pri ruskih lastnih imenih pozablja na to, da ruščina, kaker tudi poljščina, tistega slavnega „čistega“ *l* nima in ne pozna, da torej nikaker ne bi smeli takih besed izgovarjati po nemškem načinu. Slovenske šole bi morale vedno povdarjati, da se ima brati n. pr. polk: pouk, polkovnik: powkównik, da je Volga izgovarjati: Vouga, Ural: Uráw, itd. Temu nasproti se žensko ime Olga po nemškem načinu napačno piše; prav bi se moralo pisati po ruskem pravopisu Olgá in izgovarjati s tistim o kaker óljiká. Tako se morajo prav pisati z *lj* tudi: Iljmenj, Révelj, Viljna itd.

Pa vernimo se k domačim besedam in glejmo, ali imamo vender kake opravičene izjeme od splošnega zakona, ki zahteva, da se prvotni terdi *l* na koncu, pred soglasniki in v izgovarjajo ko *w*. Metelko piše. Lehrgeb. str. 7: „Im Genit. plur. der Neutra und Feminina am Ende spricht man meistens *lj* (on rabi seveda svoje znamenje) für *l*: dêlj für dêl von dêlo die Arbeit, darilj für daril von darilo Geschenk, kobilj für kobil, von kobila die Stutte“ in str. 189: „Im Genitiv plur. der Sächlichen und Weiblichen sprechen einige das *lj* für *l* aus: dêlj von dêlo Arbeit, darilj von darilo Geschenk, igълj von igla Nadel, dêkълj von dêkla Magd, etc.“

Na poslednjem mestu kažejo besede, kaker bi bil hotel mož reči, da je *lj* pravilno, pa da namestu njega neketeri vender izgovarjajo končni *l* t. j. *w*. Ali pravilno je le, kar velja tudi v vseh drugih podobnih primerih. Ako se sme v tem posameznem primeru tudi kako drugači izgovarjati, je to le izjema — izjema, ki jo delajo neketeri in morebiti celo mnogi, ki pa vender še nikaker ni spodnesla pravice pravilu; še vedno se govori namreč dêl, daril, kobil, igál, dêkъл t. j.: dêw, daríw, kobíw, igáw, dêkъw itd. Ali ker je gen. plur. redek padež in mu torej ne ve vsakedo v vsakem primeru njegove prave oblike, si ljudje pomagajo, kaker vejo in znajo. Vzemo, vsaj pri femininih, bližnji množveni imenovalnik, otergajo mu končnico, pa je rodilnik gotov, n. pr. na Gorenjskem: kobiwa, kobile, kobil' ali kobilje, kobilj; (prim. mehčanje glasov *k* in *g* pred *e* in *i*: četna, druji), cérkъw, cérkle, cérkl' ali cérklje, cérkълj itd. Ali naj knjižna slovenščina take in podobne amputacije sprejme v svojo deklinacijo? Jaz bi dejal, dane, vsaj ne, dokler ljudstvo prave oblike še količkaj pozna in govori.

(Dalje prih.)